

Zásady: 27. Baptisté a náboženská svoboda

Zásady

Baptisté a náboženská svoboda: Zapomenutý příběh?

Od roku 1609 jsou baptisté hlasitými a vytrvalými zastánci náboženské svobody. V Anglii 17. století nebylo legální, aby jakákoli náboženská skupina vyjadřovala svou víru bez povolení oficiální církve.

Baptisté nemohli svobodně konat bohoslužby, navštěvovat univerzitu, zastávat veřejné funkce, úřadovat při svatbách nebo slavit Večeři Páně podle svého uvážení. Baptisté nemohli odmítnout křest svých dětí. Ti, kteří se vládě vzepřeli, se ocitli ve vězení, byli biti a pronásledováni.

Náboženské pronásledování baptistů

Thomas Helwys, zakladatel prvního baptistického sboru na anglické půdě, napsal v roce 1612 traktát požadující náboženskou svobodu, první pojednání věnované tématu náboženské svobody napsané v angličtině.

Helwys poslal své názory králi Jakubovi I. s připojeným osobním dopisem. Trval na tom, že vládě by nemělo záležet na tom, zda je člověk žid, muslim nebo kacíř. Žádná pozemská moc by neměla lidi trestat za jejich náboženské přesvědčení. Dodal také, že král je člověk, a ne Bůh.

Pro Helwise to nedopadlo dobře. Byl uvržen do londýnského vězení Newgate, kde strádal až do své smrti.

Baptisté v koloniální Americe nenašli v Novém světě více svobody než ve Starém světě. Baptisté byli opět bití, šikanováni, pokutováni a vězněni.

Jejich sňatky nebyly platné, pokud je neuzavřel duchovní církev podporované vládou. Neplatné sňatky znamenaly, že děti byly nemanželské. Nemanželské děti nemohly dědit majetek a po smrti rodičů zůstávaly zbídačené.

Baptisté nemohli studovat na Harvardu nebo Yaleově univerzitě, takže mladí baptisté neměli žádné možnosti vzdělání a baptistické sbory byly bez vzdělaných vedoucích.

Vládní úředníci v Bostonu znovu a znovu uvrhovali do vězení významného občana jménem Thomas Goold za to, že odmítal nechat pokřtít svou malou dceru. Ten se tvrdšíjše odmítal podříditi.

Baptistický kazatel John Clarke napsal v roce 1652 čtenářům v Anglii, že v kolonii Massachusettského zálivu panují velmi špatné zprávy. Clarke a jeho přítel Obadiah Holmes byli zatčeni za nedělní návštěvu člena sboru. Muži byli shledáni vinnými z „pořádání soukromého shromáždění v den Páně“.

Holmes odmítl zaplatit pokutu, kterou mu soud uložil. V důsledku toho byl přivázán ke kůlu a dostal 30 ran bičem se třemi řemeny (Clarke, Ill News from New England).

Za tyto a další projevy odporu si baptisté vysloužili pověst původců potíží.

Baptisté bránili náboženskou svobodu

Roger Williams

Baptistický misionář Roger Williams brojil proti „krvavé“ praxi náboženského pronásledování v kolonii Massachusettského zálivu. Williams trval na tom, že koloniální vláda nemůže lidi nutit k náboženské víře.

Tvrdil, že náboženské zákony mohou vytvořit pouze pokrytce, nikoliv učedníky. Jako důkaz brutální politiky pronásledování poukazoval na náboženské války, které pustošily Evropu. S přesvědčením starozákonního proroka Williams tvrdil, že Bůh pomstí krev těch, kteří jsou pronásledováni „kvůli svědomí“.

Williams věřil, že každý člověk je stvořen k obrazu a podobě Boží (Genesis 1,27), a proto si zaslouží, aby se s ním zacházelo s úctou a důstojností. Kristus sám své následovníky k víře nenutil, ačkoli Ježíš mohl povolati 10 000 andělů. Místo toho Ježíš respektoval individuální svědomí.

Vynucená jednotnost náboženství v celém národě nebo občanském státě zaměňuje občanské a náboženské, popírá zásady křesťanství a slušnosti a to, že *Ježíš Kristus přišel v těle* (Zdůraznění přidáno; Roger Williams, *Krvavý princip pronásledování pro věc svědomí – The Bloody Tenet of Persecution for the Cause of Conscience*).

Kristus přišel, aby vyhlásil svobodu zajatým, navrácení zraku slepým a propuštění utlačovaných (Lk 4,18). Kristus nepřišel uvalit těžké břemeno náboženského legalismu, ale osvobodit lidi, aby přijali novou smlouvu vepsanou do srdce (Jeremiáš 31,31-33).

Jediný meč, který by měl být používán ve věcech duše, napsal Williams, je meč Božího ducha, Boží slovo. Když Williams založil Rhode Island, zakotvil do statutu kolonie zásadu odluky církve od státu a uvítal všechny náboženské tradice, aby se na jeho svobodném území usadily.

John Leland

V další generaci následovali baptisté cestu náboženské svobody, kterou razil Roger Williams. Isaac Backus vedl baptisty k tomu, aby ignorovali náboženské daně uvalené novoanglickými úřady, což byl akt občanské neposlušnosti. John Leland, kazatel probuzení ve Virginii, trval na svém:

„Je shoda citů v náboženských záležitostech nezbytná pro štěstí občanské vlády? Vůbec ne. Vláda nemá s náboženskými názory lidí nic společného o nic víc než s principy matematiky.

„*Nechť každý člověk mluví svobodně a beze strachu – zachovává zásady, kterým věří – uctívá podle své víry buď jednoho Boha, tři bohy, žádného Boha, nebo dvacet bohů; a vláda ať ho při tom chrání,* tj. ať dohlíží na to, aby se pro své náboženské názory nesetkal s osobním zneužitím nebo ztrátou majetku.

„Místo aby ho odrazovali zákazy, pokutami, konfiskací nebo smrtí, ať ho jako svobodného člověka povzbuzují, aby se vši odvahou předkládal své argumenty a zastával svá stanoviska; pak, je-li jeho učení falešné, bude vyvráceno, a je-li pravdivé (i když je někdy tak neotřelé), ať mu ostatní přisuzují důvěru.

„Když má každý člověk tuto svobodu, co si může přát víc? Liberální člověk nežádá od vlády nic víc.“ (Zvýraznění přidáno; John Leland, *Nezcizitelné právo svědomí – Right of Conscience Inalienable*).

Leland, stejně jako před ním Williams a Helwys, chápal, že ohrožení náboženské svobody kohokoli je ohrožením náboženské svobody každého.

Zavedení náboženské svobody

V době americké revoluce existovaly v devíti ze 13 kolonií vládou podporované církve, které běžně pronásledovaly odpůrce, jako byli baptisté. Ve Virginii bylo 50 % baptistických kazatelů uvězněno za trestný čin kázání evangelia bez vládní licence.

Baptisté hlasitě protestovali a společně s dalšími menšinovými skupinami požadovali náboženskou svobodu. Jejich petice a prosby narážely na hluché uši, dokud nezískali podporu mocného spojence jménem Thomas Jefferson.

Jefferson spolupracoval s baptisty na tom, aby se náboženská svoboda stala ve Virginii zákonem. Přestože Jefferson s baptisty nesouhlasil téměř ve všech bodech víry, bojoval za jejich právo svobodně praktikovat svou víru – demonstroval tak demokratickou zásadu, že lidé s opačnými názory mohou spolupracovat pro společný cíl.

Baptisté také jednali s Jamesem Madisonem a slíbili mu politickou podporu výměnou za listinu práv k Ústavě Spojených států, která by zaručovala náboženskou svobodu.

Jefferson a Madison své sliby baptistům dodrželi. Výsledkem byl první dodatek k Ústavě Spojených států.

Po jeho zvolení prezidentem napsali představitelé Danburského baptistického sdružení Jeffersonovi blahopřejný dopis a poděkovali mu za jeho činnost ve prospěch náboženské svobody. Jefferson baptistům odpověděl dopisem:

„Věřím spolu s vámi, že náboženství je záležitost, která leží výhradně mezi člověkem a jeho Bohem, že není povinen skládat účty nikomu jinému za svou víru nebo uctívání, že legitimní vládní pravomoci sahají pouze k činům, nikoli k názorům, a proto se svrchovanou úctou pohlížím na akt celého amerického lidu, který prohlásil, že jeho zákonodárny sbor nesmí ‚vydávat žádné zákony týkající se náboženského zřízení nebo zakazující jeho svobodné praktikování‘, čímž postavil zeď odluky mezi církví a státem“ (Thomas Jefferson, „Dopis baptistům z Danbury“).

Náboženští i sekulární historici přisuzují baptistům zásluhu za to, že byli nejhlasitějšími a nejvytrvalejšími zastánci náboženské svobody – nejen pro sebe, ale pro všechny lidi.

Pokračující obhajoba baptistů

Baptisté se za náboženskou svobodu zasazují i dnes, a to prostřednictvím organizací, jako je Baptist Joint Committee for Religious Liberty ve Washingtonu a Baptist World Alliance.

Historie The Baptist Joint Committee sahá až do roku 1936, kdy jej založili jižní baptisté jako hlídač psa náboženské svobody. Ačkoli je BJC převážně baptistický, nyní přijímá další členy, kteří sdílejí historický baptistický závazek k náboženské svobodě.

Na webových [stránkách BJC](#) se píše: „BJC se hlásí k náboženské svobodě: „Jsme právníci, zaměstnanci Kapitolu, duchovní a vědci, kteří pracují u soudů, v Kongresu a ve společnosti, aby bránili první dodatek zaručující náboženskou svobodu pro každého člověka, včetně těch, kteří se nehlásí k žádné náboženské tradici.“

Světová baptistická aliance byla založena v roce 1905 a její oddanost náboženské svobodě neochabuje. „Obrana náboženské svobody, lidských práv a spravedlnosti“ zůstává dodnes jednou z pěti klíčových oblastí služby.

V roce 2018 byl Elijah Brown – absolvent University of Mary Hardin-Baylor z roku 2002 – zvolen generálním tajemníkem BWA. BWA zastupuje odhadem 51 milionů lidí – přibližně dvojnásobek obyvatel Texasu – a má 246 členských subjektů ve 128 zemích a teritoriích.

Pod záštitou BWA pokračuje Brown a další světoví baptističtí vedoucí v boji za náboženskou svobodu, aby mohlo být evangelium svobodně hlášáno a přijímáno.

Nové výzvy pro náboženskou svobodu

Baptisté ctí tuto oddanost náboženské svobodě již více než 400 let. Dnes někteří na tuto historii zapomněli nebo ji opustili. Utrpení baptistů a dalších náboženských menšin v rukou křesťanských vlád v Anglii a koloniální Americe se vytratilo z paměti.

Někteří křesťané se nechali svést představou, že církev potřebuje ke své činnosti státní moc, jako by Boží království nemohlo obstát bez podpory vlády. Ze svatby církve a státu nevzejde nic dobrého.

Je nebezpečné ignorovat naše „krvavé“ dědictví pronásledování. Všichni bychom měli dbát slov, která jsem kdysi slyšel od Jamese Dunna, barvitého texaského baptisty, když varoval, že když se církev zaplete se státem, je to, jako by ji objímal medvěd: „Zpočátku je to hřejivé a příjemné. Pak vás to zabije.“

Carol Crawford Holcomb

[Baptist Standard](#)

Carol Crawford Holcomb

Carol Crawfordová Holcombová

Carol Crawfordová Holcombová je profesorkou církevních dějin a baptistických studií na *University of Mary Hardin-Baylor's College of Christian Studies*.

Vyjádřené názory jsou názory autorky.

-tep-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)